

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

תוכן הענינים

ב	סימן קצ"ג – דין דם בתולים
ב	--- סעי' א' – דין דם בתולים ---
ב	ברור המציאות, ואופן הסברתו
ב	מדוע דם בתולים אוסרת, ומתי
ח	בגדר ביאה גמורה
י	'גומר ביאתו ופורש מיד'
יא	'ולא תתחיל למנות עד יום ה' לשימושה'
יא	'וזו מותר לו לישן באותה מטה'
יב	ביאה שניה
יג	בדיקת הסדין
יד	קולא של הצמח צדק

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

--- סעי' א' – דין דם בתולים ---

הכונס את הבתולה, בועל בעילת מצוה וגומר ביאתו ופורש מיד. אפילו היא קטנה שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה, ואפילו בדקה ולא מצאה דם, טמאה שמא ראתה טיפת דם כחרדל וחיפהו שכבת זרע. הגה: ויש מקילין אם לא ראתה דם, (הגהות מיימוני בשם איכא מ"ד). ונהגו להקל אם לא גמר ביאה רק הערה בה ולא ראתה דם; אבל אם בא עליה ביאה ממש, צריך לפרוש ממנה אף על פי שלא ראתה דם (טור וב"י בשם רוב הפוסקים). ובעל נפש יחוש לעצמו שלא לשחוק בתינוקות. וצריכה שתפסוק בטהרה ותבדוק כל שבעה, ולא תתחיל למנות עד יום ה' לשימושה. ונוהג עמה ככל דיני נדה לענין הרחקה; אלא שנדה גמורה אסור לו לישן על מטתה אפילו כשאינה במטה, וזו מותר לו לישן באותה מטה, לאחר שעמדה מאצלו, ואפילו בסדין שהדם עליו.

ברור המציאות, ואופן הסברתו

- (א) יש כלות שאומרות שבתוליהם הם מיד מאחורי השפתיים, הא ראייה שאינן מצליחות להכניס אפ' ראש אצבע. אך יש שאומרות דעד קשר הראשון של האצבע מצליחים. ויש שמצליחים עד קשר השני. והשאלה, הצדק עם מי.
- (ב) והמציאות, שאין הבתולים עור שאוטם כל החלל, דאלת"ה איך דם נדות שלה יוצא. אלא, הוא עור המקיף הבית החיצון, ויש נקב באמצע, כלומר אינו אטום. ומיקומו, משהו מאחורי השפתיים, משהו תוך החלל. ואינו עור קשה, אלא גמיש.
- (ג) ואם האשה מצליחה לשחרר כל שריריה ואינה דואגת מהצער, תוכל להכניס לאותו מקום את האצבע שלה דרך הנקב שיש באמצע הבתולים. וככל שמתרחב האצבע, נמתך הנקב, ויתכן שתגיע עד קשר השני עד שיכאב לה. אבל אם היא דואגת ומפחדת, ומכווצת כל שריריה, לא תוכל להגיע בפנים בכלל, ותפגש קיר של ברזל.
- (ד) נמצא, אין מחלוקת בין הנשים איפה הבתולים, ולכו"ע הוא ממוקמת משהו מאחורי השפתיים, אלא תלוי כמה רגוע היא, ובאיזה מקום באצבעה היא מתחלת להרגיש הכאב.
- (ה) ולכן, הדרך ללמד כלות הוא להגיד להם דמשום שמתחלת להשתמש באזור חדש בגופה, היא תכין המקום ע"י מריחת שמנים וקרמים באותו מקום מבחוץ. ואחר כמה ימים תגיד לה שתמרח מעט גם בתוך כל נקב וחור שתמצא. ואחר כמה ימים תגיד לה להכניס טיפה יותר בעומק וכו' וכו'. בלי להזכיר צער וכאב ודם. והיא תמצא שיש לה נקב שתוכל להכניס כחצי האצבע שלה.
- (ו) ואז תלמד אותה דכשהאצבע בפנים עליה ללחוץ עליה בחוזק, ותראה שא"א לה להזיז האצבע בכלל. ובכך לימדה איפה המקום המדויק, איך אפשר ליכנס בלי הצער ודאגה, ובכך תוכל לעשות בדיקות כתיקונם. ובכך לימדה דכשהיא משחררת עצמה, בעלה יצליח ליכנס פנימה, ואם היא תסגור, הוא יפגוש קיר של ברזל.

מדוע דם בתולים אוסרת, ומתי

- (ז) הסוגיא של דם בתולים שונה משאר הלכות נדה במה שאינו בעצם דם ממקורה, אלא הוא דם מכה שיש לה החומרות של דם נדה, מלבד קולות מסויימות.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

- (ח) בגמ' דף ס"ה קטנה שלא הגיע זמנה לראות, וגם היא לא ראתה מעולם, שיטת בית הלל שמותר לבעלה, וכל דם שיצא נתלה בדם בתולים ולא בדם נדות, ומותרת עד שתחייה המכה ותראה דם אח"כ. ואם הגיע זמנה לראות, אך היא לא ראתה עדיין, ד' לילות תולים בדם בתולים, ורק הדם שבא אח"כ חוששין לנדות. ואם רגילה לראות, אז רק לילה ראשון תולין בבתולים, מכאן ואילך חוששין לנדות.
- (ט) ואח"כ מביא הגמ' בשם רב ושמואל, ר' יוחנן וריש לקיש, בועל בעילת מצוה ופורש.
- (י) הראב"ד ס"ל דהאי 'ופורש' הוא באבר מת. שאר ראשונים חולקים, ומתירים אפ' באבר חי.
- (יא) הב"י והשו"ע כ' דקיי"ל כמסק' הגמ', ובכל הנשים בועל בעילת מצוה ופורש.
- (יב) הרמב"ם והרי"ף מביא י"א שאם מעולם לא ראתה מקבלת ד' לילות. וכ' הרמב"ם דמי שאין לו מנהג זה אינו יכול להקל. וכ' דבארץ הצבי, שנאר, וספרד, נהגו להחמיר.
- (יג) והנוגע אלינו, כל הנשים, בכל גיל, בועל בעילת מצוה ופורש.
- (יד) והשאלה הגדולה, מדוע חייב לפרוש בכלל. הרי, כל היכא שאנו יודעים שאינו דם הבא מהמקור, אינו מטמאה, אפ' עלה על עד בדיקה. וכ"ש כאן כשאנו יודעים מקודם שיש כאן בתולים, הרגישה כאב, ויצאה דם, מדוע אוסרתה בכלל.
- (טו) והמעין בב"י יראה שכך נתקשה לראשונים. הרשב"א מיישב, דבגמ' מבואר דשמואל בקי היה בהטיה, כלומר, מרוב קדושתו היה לו שליטה מלאה בכל רמ"ח אביריו ושס"ה גידיו, ולכן היה יכול לבעול בלי להוציא בתוליה^א. ומשום הכי, חושש הרשב"א דחתן דנן בטעות יהיה בקי, ושדם זו אינו באמת דם בתולים אלא דם נדה רגיל. הרא"ש מק' על הרשב"א, דמהכ"ת ניחוש להכי. וכה"ק סד"ט. ויש להוסיף, כ"ש כשהיה לה הכאב של דם בתולים, מהכ"ת ניחוש שהוא דם נדות.
- (טז) עוד כ' הרשב"א, דבעיקרון חז"ל רצו לאסור כל דם שיצא מהאשה, כדי שלא יבא לידי טעויות, ולגזור לא פלוג. אלא שלא עשו כן משום עיגון, שנמצא במשך חיים הנישואין יהיו אסורים הרבה פעמים מכל מכות שונות, אע"פ שאינו דם נדה, ולכן לא גזרו. משא"כ דם בתולים שהוא דבר מוגדר ומוגבל, כללו ואסרו משום לא פלוג.
- (יז) והק' הרשב"א, א"כ נחייב לו לפרוש באבר מת. ותי', דאם נגיד לו מתחילה, לבו נוקפו ויפרוש, א"כ לא יכולים לגזור כ"כ.
- (יח) וכמובן, יש קושי גדול במהלך הזה, מהכ"ת עושים לא פלוג במחצה. ועוד, כי היכי שמכות בעלמא הם עיגון, ה"ה דם בתולים ג"כ מצוי שהוא עיגון גדול. ר' משה^ב נחית להקושי לגזור לא פלוג על ציור כזו.
- (יט) הרא"ש ג"כ יש לו ב' מהלכים ליישב קושיתן. ע"ע אה"ע סי' ס"ג בבית שמואל וחלקת מחוקק שם, שא' מביא הרא"ש בכתובות, והשני מביא רא"ש בנדה, שני תירוצים שונים.
- (כ) התי' הראשון, הואיל והלכה זו לכל נמסר, וכל א' עושה בעילת מצוה, אם היה כל א' וא' מחליט מהו דם נדה ומהו דם בתולים, יבואו להקל היכא שרואה מחמת תשמיש, כי יתלו

^א ואולי היה בקי גם בפיוס, עד כדי שהיה יכול ליכנס בלי להוציאם.
^ב א' פ"ז.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

בבתולים, ובפרט בחתן שיצרו תקפו. ולכן גזרו ואסרו. ג"ז ק"ק, לכה"פ ביאה ראשונה נקל ותו לא.

(כא) עוד תי' הרא"ש, בכל דם בתולים יש לחוש לדם נדות, כי יש לחשוש שבשעת תשמיש היה דם חימוד, ומעורב יחד עם הדם בתולים, משא"כ בשאר מכה. ותי' זה הוא היותר מתקבל על הלב.

(כב) וע"פ ד' מהלכים הללו, נוכל לגשת אל שאלה גדולה בסוגיין, מה הדין כשהסירו הבתולים שלא ע"י תשמיש. כגון רופא שמוציא הבתולים משום שהבעל אינו יכול להצליח משום שהם חזקים מדי¹, האם דם זה אוסרתה. וזה נוגע, כי לפעמים אומרים להם לבעול מיד כדי שלא יסגר שוב.

(כג) ולפי תי' הראשון של הרשב"א, ע"י רופא אנו יודעים בבירור שלא היה הטיה, א"כ לא הוי לן לגזור. לפי טעם השני של לא פלוג, ה"ה כאן נאסור. לפי תי' הראשון של הרא"ש, שלכל נמסר, כאן שהוא ע"י רופא, נוכל להקל. וכן לפי טעם האחרון של הרא"ש, חשש עירוב דם חימוד, ע"י הבעל דרך תשמיש נחוש להכי, אבל לא ע"י רופא.

(כד) ור' משה שם ס"ל שתי' השני של הרשב"א הוא כ"כ תמוה עד שא"א להבין אותו כפשטיה. ולכן ס"ל לר' משה דהרשב"א מתכוון לתי' השני של הרא"ש. כלומר, הרא"ש ס"ל שיש כאן חשש עירוב דם חימוד. והרשב"א ס"ל דבכל ה' נדה לא חוששין כולי האי, הא אינו מצוי, ובפרט בליל הראשון כשמפחדת טובא משום הצער. א"כ בעיקרון לא הוי לן למיחש כולי האי. אלא, כיון שאינו דבר הנוגע לכל החיים, אלא הוא דבר מוגבל ומגדר, חז"ל החמירו ואסרו וחששו, אע"פ שבשאר דברים לא חששו כולי האי.

(כה) ור' משה מסיק לדינא להקל בזה!

(כו) מאידך, שבה"ל דן אודות מי שרוצה להסיר בתולים לפני החתונה כדי לימנע מכל הבעיות ועגמת נפש הכרוך בזה, ושבה"ל צועק נגד זה, וכ' דבלא"ה תיטמא בהכי, וס"ל דהעיקר כהרשב"א בתי' השני, לא פלוג. ומביא מהרש"ם² שדן אם הרופא נאמן לומר שהוציא בתולים, נפק"מ להמתין ד' ימים לפני ההפסק או ה'. עכ"פ ס"ל שנאסר ע"י דם בתולים שהוציא הרופא, ולא אמרי' שלא נטמא בכלל.

(כז) יתכן, ששבה"ל היה מיקל יותר היכא שהיו עושים כן ברשות, כגון אחרי הנישואין ולא הצליחו להסירם בדרך הרגיל, ורק צעק כי בלא"ה ס"ל שלא היה להם לעשות כן.

(כח) והנה, הא דאסורה לכו"ע בדם בתולים היכא שהיה ע"י תשמיש, הוא בכל אשה אע"פ שליכא למיחש לה לדם חימוד, משום לא פלוג³. כגון, זקנה בתולה, או אשה של"ע הסירו רחמה מחמת חולי, דם בתולים אוסר, אע"פ שאין להם דם מהמקור.

¹ או, היא מפחדת מהכאב יותר מדי, ולכן מכווצת כל שריריה, ולכן אינו מצליח ליכנס. ואם נוציאם ע"י רופא, לא תפחד שוב. כלומר הבעיה אינו הבתולים אלא הפחד, אבל הסרת הבתולים מסיר הפחד.

² ד' ט' קע"ו י'.

³ ה"א ר"י.

⁴ יד הלוי ועוד.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

(כט) ולא עוד, אלא אפ' לא היה דם, היינו אומרים שמא חיפהו שכבת זרע, כ"ז שהיתה בתולה, ולא היתה בעולה או מוכת עץ ע"י מעשה^א. ור' משה הנ"ל היה רק היכא שלא היה ע"י תשמיש אלא ע"י כלי.

(ל) חו"ש מחמיר בזה. מנח"י^ב מחמיר. חשב האפוד^ט מחמיר. ציץ אליעזר^י מחמיר. וכן רחפ"ש^{יא}.

(לא) בהמחמירים, לא כולם אסרו מאותו טעם. יש שאמרו דגם ע"ז יש לא פלוג. יש שצעקו נגד עצם הפירצה, ולא נחתו בכלל אל עיקר השאלה. והבאר משה"כ^כ דהחלחלה והרעדה מהסרת הבתולים היא זו שגורם להדם לצאת מהרחם [ע"פ ראשונים], ולכן ס"ל דגם ע"י רופא נחוש להכי.

(לב) והק' ע"ז רש"ז, א"כ לאו דווקא בתולים, אלא כל היכא שהיא עובר איזה טיפול או בדיקה [או טמפון] באזור הזו נחוש להכי. אלא ע"כ, היכא שאמרו אמרו, ותו לא, ואמרו רק ע"י תשמיש, והבו דלא להוסיף עלה.

(לג) ולדינא, הואיל והוא מילתא דרבנן, והרא"ש מיקל, ואולי הרשב"א, אם לומדים תי' השני כר' משה, והוא שעה"ד גדול, יש להקל כר' משה, ובפרט שהסכים עמו רש"ז^{כג}. ועוד, סתימת הנו"כ משמע לי להקל"ד.

(לד) ובק"ק גייטסהעד מורים להחמיר, אך היו מקרים של כלה סמוך לחתונתה, שהקילו בה, ע"פ הוראת הגרפ"א פאלק.

(לה) ובדעת ר' אלישיב יש שמועות סותרות. וע"פ הבירורים, היו מקרים שאכן היקל וסמך על ר' משה.

(לו) והמעין בשו"ש יראה היישוב לסתירות בשמועות, שהרי נשאל שם אודות כלה יומיים לפני החתונה נפלה, ובתוליה נשרו, והיקל ר' אלישיב. וביאר חתנו הגר"ע אורבך שליט"א, שאם הסירו ע"י רופא, זה מצוי מספיק לכלול אותו בלא פלוג, משא"כ הסרה ע"י נפילה אינו מצוי, וע"ז שפיר לא נגזור אטו דם שאוסר. כלומר, מסכים לר' משה בלומדות, ובנפלה, אבל לא כשהיה ע"י רופא.

(לז) אחרי שנתברר לנו דין האשה בדם שבאה מחמת הסרת הבתולים שלא ע"י תשמיש, יל"ע בשאלה הבאה. מה דינה אחרי תשמיש הראשון עם בעלה אחרי הסרתם.

(לח) כלומר, אשה שהיא בעולה, כגון גרושה, אלמנה, בוגרת צה"ל, בוגרת מוסדות חינוך שאינם שומרי תו"מ, בעלת תשובה, גיורת, וכדו', לא חוששין לבתולים, וכשאינן דם, מותרת. משא"כ בתולה, כשאין דם והיה ביאה גמורה [פרטים בהמשך], חוששין שמא היתה טיפת דם, וחיפהו השכבת זרע.

^א ואשה שהיתה נשואה, ונתגרשה, ואומרת שבעלה לא בעלה, אע"פ שאינה נאמנת, מ"מ יל"ע האם נאסרה כשאין דם בתולים, או"ד נגיד שדינה כבעולה לכל ענין. ולדינא, היא כבעולה לכל ענין, ונאסרה רק כשיש דם בפועל. ואם מעיד עליה בודקת שיש לה בתולים, אולי נחמיר אף כשאין דם.

^ב ד' נ"ח.

^ט ב' קי"ז.

^י י' כ"ה י"ב.

^{יא} אמרי חיים פ"ד ד"ה הנה.

^{יב} ג' קמ"ב.

^{יג} שו"ש ונשמת אברהם.

^{יד} ועפ"י, אם כלה אחרי החתונה יש לה דם מכה על עד הבדיקה, והרב שולח אותה לאחות, צריך הרב להגיד להאחות שאם יש דם מהבתולים, להגיד לו את זה, כי לפעמים הם לא מגדירים את זה למכה אלא לבתולים, וסבירא להו שאוסר.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

- (לט) וגם בוגרת שמצוי שאין לה בתולים, חוששין להכי. ולא עוד, אלא אפ' בוגרת שאמר עליה רופא שנשרו לה בתוליה מאליהם, מ"מ היא בתולה שלא הסירו בתוליה ע"י מעשה, היא בכלל גזירת חז"ל שלנו, ואסורה בלא פלוג.
- (מ) ושאלתן, היכא שהרופא הסיר הבתולים ע"י כלי, האם דינה כבעולה או לא, נפק"מ, ביאה ראשונה כשאין דם האם נאסרה.
- (מא) והנה, היכא שהרופא אומר ברי לי שהוצאתי כל הבתולים, הסברא מכרעת שדינה כבעולה ומוכת עץ שדינם שוה במנה ולא במאיתים^{טו}, ובביאה ראשונה כשלא היה דם, מותרת. ולא נראה שמישהו יחלוק ע"ז. אך במציאות אין הרופא מחייב עצמו בכך. וא"כ השאלה, האם נוכל להניח שהבתולים נשרו באמת, ושיהיה לה דין מוכת עץ, ונתירה אחרי ביאה ראשונה כשאין דם.
- (מב) הדרכ"ת^{טז} בשם זרע אמת החמיר בדבר, וכ' דאם בבוגרת חוששין אע"פ שלא היה דם, ולא אמרי' מסתמא משום שנשרו בעבר, אלמא חוששין לכל חשש, וה"ה כאן, נחשוש שיש איזשהו שיירי בתולים שנשרו ע"י הבעל, וחיפהו שכבת זרע.
- (מג) ואינו מותר בכל הנ"ל אלא משום שנשרו ע"י ביאה, או שהיה ברור מאה אחוז שיצאו ע"י מעשה, אבל בלא"ה חוששין שהיה טיפת דם שמכוסה.
- (מד) ומאידך, ר' משה שם מיקל: וס"ל, היכא שהיה דם, אסורה ונתלה בבתולים. אבל היכא שלא היה דם, לא נדמה לבוגרת, כי התם לא היה מעשה להסירם, משא"כ כאן, אלא כאן נימא שנתגלה שהצליח הרופא במלאכתו, ומותרת כמוכת עץ מהודרת.
- (מה) ומלבד הציור של הרופא, יש עוד נפק"מ. כגון כלה שאומרת לנו שאין לה בתולים כי בעבר הכניסה טמפון בעומק, הרגישה צער, ויצא דם, ומאז והלאה אינה מרגישה שום כאב. האם היא אסורה אחרי ביאה ראשונה כשלא היה דם. הדרכ"ת יאסרה, כיון שלא היה ע"י ביאה, ולא היה מאה אחוז. אבל ר' משה יתירה כיון שהיה ע"י מעשה, ואם אין דם רק נתברר שהסירם לגמרי.
- (מו) יש מביאים מהרשב"א כתובות דף ד' כדברי ר' משה, אך הכרחם אינה הכרח.
- (מז) החו"ש מודה כאן לר' משה.
- (מח) לדינא, יש הרבה מקום להקל כאן, בפרט שהוא שעה"ד. וכשנוגע למעשה, יקפיד לשאול רב שמורה לקולא.
- (מט) מעשה שהיה, כלה באמצע הבדיקות לפני החתונה, יצאה על העד דם, ונתברר שהיה דם בתולים. האם צריכה הפסק חדש ולהתחיל שוב, או"ד לא הפריע לספירתה.
- (נ) השבה"ל ס"ל דאפ' אלו שמקילים בהסרת בתולים ע"י רופא, כאן יודו להחמיר. דהרי כאן מבואר דאחרי דם בתולים צריכה הפסק וז' נקיים עם בדיקות. ואם לא היינו אוסרה כשיש דם על העד, נמצא שאין תועלת בהבדיקות בכלל; ע"כ דם על העד אוסרה, ושוה לתשמיש שאוסרה, לכו"ע, אפ' לאלו שמקילים ע"י כלי.
- (נא) ולר' משה שהיקל ע"י כלי, לכאן אין סברא לחלק בין כלי לאצבע או טמפון. והא דבדיקות, נשתדל ליישב לקמיה, אבל הדין במקומו עומדת, דבתולים ע"י אצבע, ליכא למיחש לדם

^{טו} בכתובה המנהג עדיין לכתוב מאיתים.
^{טז} סק"ה.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

חימוד, ולכן אין לאסרה, כמו שהיינו מורים אילו היה מכה רגילה. וכן יש מורים למעשה, בשעה ד".

(נב) ובהא מיהא ר' משה מסכים, דאם הבעל היה באמצע פיוס, והכניס אצבעותיו לאותו מקום, ובטעות נשרו בתוליה, שנאסרה, כי כאן יש לחוש לחימוד. כלומר אינו חוק של תשמיש או כלי או אצבע, אלא האם יש חשש דם חימוד.

(נג) אחרי תשמיש של דם בתולים, עשתה הפסק, ועליו דם, אע"פ שנעצר הדימום מאז שנבעלה, עכ"פ לא היה ר' משה מיקל משום שאינו ע"י תשמיש, כי לא היה לנו ראייה שנעצר הדימום מהבתולים שע"י ביאה.

(נד) והיכא שההפסק היה נקי, כל הבדיקות הבאות אח"כ, אם יש עליהם דם, ואנו יודעים בבירור שלא הגיע ממקור אלא מהבתולים, כגון שבדקה בודקת, ה"ל לר' משה להקל, כי זה דם בתולים שלא ע"י תשמיש וליכא למיחש לדם חימוד. וכך אומרים תלמידיו.

(נה) אלא שקשה, א"כ אמאי היא עושה בדיקות בכלל. ואולי משום החשש דם חימוד, אבל אה"נ כשיודעים בבירור שבאה מהבתולים, יקל ר' משה. או"ד, כל היכא שנאסרה מבתולים ע"י ביאה, שוב אוסרים אותה בדיוק שוה לנדה רגילה, בלא פלוג. וע"ע בזה.

(נו) אחרי ביאה ראשונה, ולא היה דם, ואסורים משום שהיה גמר ביאה, אומרת האשה שזוכרת שפעם אחת הכניסה טמפון/רכבה על אופניים/וכו' והיה כאב חזק, ויצא דם שלא בשעת ווסתה, ולכך ידעה שלא תהיה לה דם בתולים, אינה אסורה, כי נתגלה שהיא מוכת עץ, עכ"פ לר' משה. ולענין כתובתה, ע"ע שו"ע אה"ע סי' ס"ז, ושבה"ל ט' רע"ט.

(נז) ע' בשו"ש ששאלו השואל מה לנו ולצרה הזאת של בתולים, לפני החתונה תלך לרופא, ויבדוק אם יש לה בתולים. אם יש לה, שוב לא נחוש לדם חימוד, כי אנו יודעים שיש כאן בתולים. ואם אין בתולים, אחרי בעילת מצוה ואין דם, נתירה, דשוב ליכא למיחש שהא דם שחיפהו ש"ז.

(נח) והשיב לו רש"ז בנעימה, כדרכו בקודש לשואלים שלא כענין, שמסרב לקבל דבריו, דלדידה אפ' בלי רופא, כל כלה תבדוק בעצמה. ומדלא אמרו כן דורות הקדמונים, ע"כ לית להו הך עצה.

(נט) ומובן מאוד מדוע, כי הלא רק יישב לכמה מהראשונים, ולא חשש לשאר המהלכים של דם חימוד. ועוד, כבר הוכחנו דלכו"ע בביאה ראשונה מחמירים, אפ' בזקנה, משום לא פלוג, ולא היה צד להקל אלא כשהוסרו ע"י מעשה כדי לעשותה מוכת עץ. ועוד, גם בזמן חז"ל ידעו שהדם מהבתולים, הא ראייה כאב לה טובא.

(ס) ושוב יעץ השואל, שתלך אצל רופא, והרופא יסיר הבתולים, ואז נגמר הסיפור.

(סא) ועל טענה זו כל גדולי התורה^י אשר מפיהם אנו חיים סרבו בשתי ידיהם, כי הנהגת ישראל תורה. וע"פ ההשקפה יש ענין שאין האשה כורתת ברית אלא למי שעושהו כלי. ואע"פ שהפוסקים יגידו להם ללכת לרופא כשלא הצליחו, מ"מ אי"ז אפשרות הראשונה, ועליהם להשתדל לנהוג כדרך העולם ככל האפשר. וכי היכי שלא עושים טיפולים אינטנסיביים מיד כשיש בעיה קטנה רפואית, אלא הולכים מהקל אל הכבד, ה"ה בעניננו.

^י הגרפ"א פאלק זצ"ל בעיה"ק גייטסהעד.
^י חו"ש, ושבה"ל, ורש"ז, ור' אלישיב.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

- (סב) אחרי שהזוג נהגו כדרך ישראל סבא, ובעלו בעילה של מצוה והיה דם בתולים, יש שיועצים שתיקח אצבע/עד בדיקה/טמפון, ותנקה עצמה מבפנים מכל שאריות בתולים.
- (סג) ור' אלישיב לא היה מוצא חן במושג זה, וס"ל דאפ' אחרי שעשאה כלי, עדיין יש ענין לעשותה 'גמר כלי'. ומ"מ יש מקילים בזה. אך דע, כי שמעתי אומרים שאי"ז עצה מועילה, כי אין הכרח שהיא תצליח להסיר הבתולים, אלא יתכן שהיא רק תוריד הגליד שהתחיל לרפאות. נמצא, יתכן שעושה יותר בעיות מעצות.

בגדר ביאה גמורה

- (סד) השו"ע כ' דאחרי ביאה של בתולה, אע"פ שלא ראתה דם, אסורה, שמא ראתה טיפת דם כחרדל^ט וחיפהו שכבת זרע.
- (סה) בסי' הקודם לגבי דם חימוד חששו שמא היה טיפת דם ונאבד. והק' נו"כ מדוע כאן שינה השו"ע את הטעם. הט"ז כ' דהתם חוששין להכי כיון שאינה שוכבת במק"א א"כ יש לחוש שנאבד, משא"כ כאן, ולכן הביא טעם חדש. ומשמע מזה, דאם אין חשש שכיסהו הש"ז, היה מתיר. כגון, בעל בעילה גמורה, ולא הזריע. אמנם אינו מוכח לומר כן, דאולי היה אומר לא פלוג, ואסור, כ"ז שהיה ביאה גמורה.
- (סו) והמקור לומר דבר כזה הוא בחכמ"א^י שכ' הטעם כשו"ע, ואח"כ כ' דאם הכניס כל האבר ולא הזריע, עדיין אסורה.
- (סז) והכי קי"ל והכי נוהגין בכל חוגי ישראל, לאסור בביאה גמורה, אע"פ שלא היה הזרעה וליכא למיחש לטעם שו"ע, מ"מ אוסרין – או משום לא פלוג, או משום שחוששין גם שנאבד [כדמובא בהרבה ראשונים]. וכ"כ הערוה"ש, דשו"ע נקט טעם המצוי, אע"פ שגם טעם השני אמת. וכ"פ ר' אלישיב.^{כא}
- (סח) כשלא היה דם, רק הערה בה, הרמ"א מיקל, ואינה אסורה^{כב}. וכ"פ הבא"ח^{כג} אפ' לספרדים. וכ"פ חכמ"א ועוד, דלא כבית שלמה שהחמיר בזה. וגם הערוה"ש החמיר בזה, וכ' דכל ירא אלוקים נזהר בזה. אבל המנהג וההלכה כרמ"א, למרות שיש חולקים, ולמרות שבמציאות הבתולים הם סמוך ונראה לאותו מקום, א"כ יתכן שהסירם, ואעפ"כ הרמ"א היקל, והכי קי"ל.
- (סט) ולא החמיר הרמ"א [כשלא היה דם] אלא כשבא עליה ביאה ממש. ויל"ע, מהו הגדר של ביאה ממש, ועוד, העראה מותר, ביאה ממש אסורה – מה עם כל מה שבאמצע.
- (ע) החכמ"א שם מיישב שאלות אלו, וכ' שאינה אסורה [כשאין דם] אלא כשהכניס כל האבר. וכ"פ בא"ח.
- (עא) אלא, לפני שקיי"ל הכי, עלינו להבין הסברא בזה; דאם החשש שהדם נאבד או חיפהו ש"ז, מדוע יהיה תולה על כל האבר, יהיה תלוי על העראה, או מעט יותר מזה, אבל הגדר של כל האבר אינו מובן כאן.

^ט אולי מכאן יש ללמוד מהו כוונת שו"ע ב'חרדל' בסי' קפ"ג.

^כ קט"ו ט"ו.

^{כא} דלא בספר אחרות טהרה שהיקל בזה, וס"ל דיש בזה דין ביאה גמורה, ואין עוד חשש בתולים, ואעפ"כ אינה אסורה! וכ' דהחכמ"א הוא דעה יחידה; אע"פ שאינו כן, ושכל תפוצות ישראל נוהגין כדבריו.

^{כב} משמע אפ' הזריעה.

^{כג} צו י"ט.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

- (עב) ונראה לומר, וכ"ה באבן זכר^{יד}, ובסד"ט, דהגדר של גמר ביאה הוא משום דאל"ה חוששין להטיה. ונבאר דברינו.
- (עג) בכל התורה כולה, הגדר של ביאה הוא העראה. מלבד מקרה אחד, והיא שפחה חרופה, דדריש מקרא דרק ביאה שיכול להוליד הוא ביאה לענין זה, והיא הכנסת כל האבר. ושם מבואר, דרק ביאה גמורה נקרא ראוי להוליד, דאל"ה חוששין להטיה.
- (עד) ורואים, דהחשש של הטיה הוא עד כדי גמר ביאה, כלומר כל האבר, אבל בלא"ה חוששין להטיה.
- (עה) ובזה נוכל לבאר הרמ"א; כאן חוששין לדבר רחוק מאוד, שיהיה רק מעט דם בתולים, ושחיפהו ש"ז או שיאבד. ולא נחוש להכי אלא כשא"א לתלות על דבר אחר. וכיון שהטיה הוא עוד אפשרות, כל כמה דיש לתלות שלא היתה ביאה גמורה אלא הטיה, ומחמת כן לא היה דם, נגיד שלא היה ביאה אלא הטיה, והבתולים נשארו במקומם. משא"כ בביאה גמורה בהכנסת כל האבר, שוב ליכא לתלות על הטיה, ולכן בלית ברירה נגיד שהיה ביאה גמורה, אלא שנאבד ונחפה הדם, ולכן אסורה, אבל בלא"ה לא נאסר.
- (עו) ובכך מובן היטב דברי הרמ"א וחכמ"א, וכך נראה להורות, דכ"ז שאינו ודאי שהכניס כל"ה האבר, ואין דם, אינה אסורה. ולא נראה להורות ע"פ גודל וסוג הצער, כי מי יכול להבחין בענינים אלו.
- (עז) כשהאבר אינו בקשוי, לא שייך ביאה גמורה, ולכן אם אין דם, מותרת.
- (עח) שיטת ר' אלישיב הוא דלא כחכמ"א, וכל שהוא מעט יותר מהעראה, ואין דם, נאסר מספק. נמצא, ביאה הבאה, נכנס עוד מעט, נאסר שוב מספק^י, וכן הלאה. נמצא, יתכן מאוד שיאסרו הרבה פעמים מחמת אותם בתולים. ובשעה"ד גדול כזו, נראה שיש לסמוך על החכמ"א ודעימי'.
- (עט) [נספח א': מעשה שהיה, ביאה גמורה בלי דם, ונאסרו. ואומרת שאין דם כיון שבעודה קטנה אחיה בעלה. ובעלה כהן. האם אסורה עכשיו, האם אסורה לבעלה משום נבעלה לאסור לה, האם הפסידה כתובתה, האם הוא מקח טעות. והפסק בזה, שדינה כשאר נשים שבעולם, ודבריה אינם מעלים ואינם מורידים.]
- (פ) והטעם, אמה מכחשת כל הסיפור [והאשה טוענת שאמא ידעה בשעת מעשה], חזקת כשרות ובתולה, ואינה נאמנת על מה שראתה בקטנותה, ע"ע חו"מ סי' ל"ה, וכ"ש כאן כשאומרת שהיתה בת ה' או ו'. אין כאן שאח"ד אלא שא"ח דהיתירא, דבגיל הזה הדמיון יש בו יותר כח מהשכל.
- (פא) ואינה יודעת לפרט מה בדיוק קרה. ואינה יודעת מה גרם להדם, אולי היתה אצבעותיו. ואפ' הכניס האבר, אולי לא היה העראה גמורה, ע"ע נספח הבאה. והעיקר מכל, סייג לחכמה שתיקה.
- (פב) והיכא שבאמת בעלה אחיה, והבעל כהן, האם יש כאן מקח טעות, או"ד אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, וכנסה אעפ"כ, או"ד באשה שאסורה לו בכל מקרה לא אמרינן הכי. כך הסתפק ההפלאה. ע"כ.]
- (פג) [נספח ב': בגדר ביאה לענין עריות, ע' גמ' יבמות נ"ד ונ"ה אם נשיקת האבר מחייב או העראה. וקיי"ל באה"ע סי' כ' כר' יוחנן דרק העראה אוסר, בין כדרכה בין שלא כדרכה. ונחלקו ט"ז וב"ש, האם הכוונה שמקצת להעראה שמקצת מהעטרה נכנס, ואז הגיד שבחלק התחתון נכנס לתוכה, או"ד אינו חייב אלא אחרישכל העטרה נכנס בפנים, אע"פ שהגיד מלמטה נכנס כבר.]
- (פד) נוד"ב מובא בפ"ת ס"ל כהב"ש דרק בכולו בפנים נחייב, דלא כט"ז. וממשיך הנוד"ב, דרק כשנכנס כל העטרה לתוך עתם בית החיצון הוא דקמחייב, אבל מקצת עטרה באותו מקום, והגיד תוך השפתיים, לא מיחייב בהכי. והכי קיי"ל בשעה"ד. ע"כ.]

^{יד} ר"כ ו'.

^{כה} לכאו' הנ"מ באיש ואשה רגילין, אבל אם א' ננס וא' עוג מלך הבשן, לכאו' הגדר ישתנה.

^{כו} כשודאי נכנס יותר, אבל בספק היקל.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

- (פה) כשהיה העראה, שהרמ"א לא אסרה כשאין דם, האם צריך בדיקה להתירה. כלומר, האם דברי הרמ"א מסובבים על דברי השו"ע, או אפ' בלי הבדיקה נתירה.
- (פו) כלומר, ביאה גמורה אסורה בכל אופן. אבר מת מותר בכל אופן. העראה בלבד, ואין דם, ודאי אין חובת בדיקה בחורים וסדקים. והשאלה, האם תעשה קינוח.
- (פז) ובספר חקר הלכה חייב בדיקה [קרי: קינוח]. אמנם, סתימת הפוסקים דאי"צ, והכי מסתברא מצד המציאות, ולכן יסתכלו על הסדין, ואם הוא נקי, טהורים. והכי נוהגים.
- (פח) אם עשה העראה ועוד, כלומר יותר מהעראה לחוד, אבל לא היה גמר ביאה, בזה יש לבדוק הסדין, ולקנח [הוא והיא], ואם נקיים, מותרים. ע"פ הכרעת הסברא.
- (פט) אם לא הערה עדיין, ויש דם, אינו אלא כדין כתם, ויש בה כל קולי כתם, ואין לה קולי דם בתולים.
- (צ) **מעשה שהיה בחתן שבעל באבר כמעט חי לגמרי [ע"פ תיאוריו], ואינו יודע אם היה ביאה גמורה או לא, ולא היה דם, ואח"כ בדקה את עצמה, ומצאה שיכולה להכניס אצבעה יותר ממה שהיתה מתחילה.**
- (צא) ונראה, דכ"ז שאין אנו יודעים שהיה ביאה גמורה, ולא היתה דם, מותרת, ואין להביא ראיה ממה שיכולה להכניס יותר, כי כבר נתבאר דתולה אם היא רגועה או לא, ועוד כמה דברים. ולכן נראה להורות שמותרים.
- 'גומר ביאתו ופורש מיד'**
- (צב) בדם בתולים יש ג' קולות: גומר ביאתו, ד' ימים במקום ה' לפני ההפסק, לשכב במטה שלה. ונתחיל לבאר כאן הקולא של גומר ביאתו, ובגדרו.
- (צג) הבאנו למעלה דאנן קיי"ל דאי"צ לפרוש דווקא באבר מת. וכ"כ הש"ך להדיא^כ.
- (צד) היכא שהיה ביאה, אפ' לא הוציא עדיין זרע, ונפל לחוץ [יותר מדי משחה], אינו רשאי ליכנס שוב להזריע, ואי"ז בכלל 'וגומר ביאתו'. כ"כ משנה למלך^כ בשם רשב"א. והכי קיי"ל, אפ' בחשש הוצאת ז"ל.
- (צה) ביאה גמורה, והוציא הבתולים, ועכשיו יש אבר מת לפני שהצליח להזריע, האם רשאי 'להחיות מתים' כדי להזריע. בזה מסק' שבה"ל^כ וקנה בושם^ל להתיר.
- (צו) ביאה גמורה, וכנ"ל, והצליח להזריע, ומת האבר, האם רשאי להחיות מתים, לתענוג בעלמא. המקו"ח^ל אוסר, וס"ל דזהו דקדוק לשון שו"ע 'ופורש מיד'.
- (צז) אמנם, כפי החשבון לא הוי לן לאסור, כי ראינו שהזרעה אינו גמר ביאה, מהא דאסור אחר שנפל לחוץ, וגם ראינו שאבר מת אינו גמר ביאה. וראינו שנפילה לחוץ הוא כן גמר ביאה. א"כ היה מסתברא דכ"ז שלא יצא לחוץ, מותר לו להמשיך.

^כ הט"ז כ' דפורש באבר חי, ולא כ' שרשאי באבר חי, משמע קצת דווקא אבר חי. והקשו עליו [פרי דעה] מהכ"ת, ולעולם לא רינו שחייב באבר חי. וע"כ הכוונה כהש"ך.

^כ איסור"ב ח' י"א.

^כ ה' קב"א.

^ל ב' ס"א וס"ב.

^ל א"כ סק"ד.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

צח) ובאמת, השיעורי טהרה היקל בזה. אמנם, אם המקו"ח, שהיה דורות לפניו אסר, סגר עלינו את הדרך. וכ"ז מלבד בעיות רגשיות.

צט) אחרי ביאה גמורה והזרעה, ואבר מת, האם רשאי להישאר בפנים, או שימהר לצאת^{לב}.

'ולא תתחיל למנות עד יום ה' לשימושה'

ק) הט"ז כאן ובסי' קצ"ו סק"ה בשם מהר"ל מפרא"ג למד דיש כאן היתר שז' הנקיים מתחילים מיום ה' ולא מיום ו', כלומר שתפסיק בטהרה ביום ד' ולא יום ה'.

קא) וקיי"ל כקולא זו, דלא כש"ך סק"ב. כ"כ חכמ"א^{לב}, ערוה"ש, קיצשו"ע, אג"מ^{לד}.

קב) והט"ז שם מבואר טעם הקולא, דהואיל ואיסור דם בתולים אינו אלא מדרבנן, לא החמירו כולי האי [בכל החומרות לחשוש לפולטת לה' ימים במקום ג'].

קג) ויש להקשות, א"כ גם בכתם נימא הכי, ויש ליישב.

קד) ועוד טעם מובא לקולא זו, ע"ע לחם ושמלה, סד"ט, או"ש, מובא בר' משה הנ"ל, טעם להחמיר בפולטת לה' ימים הוא משום שמא בעלו בביהשם"ש, ובביאה ראשונה לא שכיח.

קה) והנה, כשאכן בעלו בביהשם"ש, כו"ע מודי דאין לה קולא זו, לכל הטעמים.

קו) והנפק"מ בין הטעמים, מהו כשפירסה נדה אחר הדם בתולים. לפי טעמו של הט"ז, אין להקל, כי עכשיו יש לה כל החומרות של נדה רגילה. משא"כ להא"ו"ש ודעימי', הואיל ונאסרה מתחילה מחמת ביאה ראשונה, שוב לא שכיח שיבעלו ביהשם"ש, ולכן נוכל להקל.

קז) ולדינא, ר' משה שם החמיר, כי ס"ל כטעם הראשון, והוסיף דגם להא"ו"ש אסור בזמננו, שיתכן שיבעלו ביהשם"ש. אך למעשה, כמעט אינו נוגע למעשה, כי אחרי ביאה ראשונה ונאסרה היא מפסקת עם הכדורים, ואז ווסתה מגיע אחרי יומיים, ואינה נקייה עד כז' ימים.

קח) עוד נפק"מ, ביאה שניה והיה דם בתולים, האם די בד' ימים, או שצריכה ה'. לאו"ש רק אחר ה' ימים תפסיק כי זה דרכה בביאה ביהשם"ש כשאר נשים, ואילו להט"ז, כיון שבאה רק מחמת איסור בתולים, קיל טפי.

קט) ולדינא, יש להקל בזה בשעה"ד, ולדינא כל ציור של דם בתולים בביאה שניה הוא שעה"ד. וע' לקמיה לגבי 'ביאה שניה' שהבאנו כמה פוסקים כן.

'וזו מותר לו לישן באותה מטה'

קי) הגענו לקולא האחרונה של דם בתולים, והיא ההיתר עבורו לשכב על מיטה שלה משעמדה ממנו. ושו"ע כ' אפ' בסדין שהדם עליו. והרבנות בזה הוא משום הל' טומאה וטהרה.

^{לב} כמדומני שמורים להקל.

^{לג} קט"ו ט"ז.

^{לד} ד' י"ז וי"ח.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

קיא) דרכ"ת^{לה} בשם בנין ציון כ' דאין להקל בקולא זו. מאידך, הדברי יציב^{לו} כ' דחס ושלום להחמיר במה שהיקל השו"ע.

קיב) בהבנת ההיתר, לא מצאתי טעם שמתיישב על הלב. אבל השו"ע מביאו, והכי קיי"ל.

קיג) חכמ"א כ' דכשם שהוא מותר במטה שלה, גם היא מותרת במיטה שלו. ולא ידעתי מקורו לזה.

קיד) ויל"ע, ע"פ מה ששנינו בסי' קצ"ה, איך יתכן שהמיטה יהיה מיטה שלה, הא הזמנה לאו מילתא היא, ולא ישנה עליה בעבר. ואולי מכאן יהיה ראיה להשאלה שנדון לקמיה האם קולא זו הוא רק בלילה ההוא של ביאה ראשונה, או שנוהגת בכל ימי נידותה מחמת דם בתולים. ואולי איירי היכא שלא הצליחו בלילה הראשון, ועכשיו הצליחו בלילה השני.

קטו) הקנה בושם דין בשאלה שהזכרנו, מתי נוהגת קולא זו, האם הוא רק באותו לילה, או"ד כל היכא שאסורה מחמת דם בתולים. ופשוט, דאם אח"כ בא ווסתה, שאין לה קולא זו, והשאלה הוא רק בימים שאסורים מחמת הדם בתולים לחוד.

קטז) ויהיה נפק"מ גם לענין ביאה שניה והיה דם נדה, האם יש להם קולא זו כל ימי איסורם.

קיו) הקנה בושם מדייק מדקדוק לשון שו"ע שההיתר קאי רק באותו לילה. והראה דיוקו להטשעבינע"ר רב, והסכים עמו. ועיי"ש מסק' דבריו.

קיח) להנטעי גבריאלי היה פשוט דקולא זו קאי על כל ימי איסורם, אבל כ' דאם החמיר בזה הטשעבינע"ר רב, לא נוכל להקל בזה. השבה"ל^{לז} ס"ל דפשוט דקאי רק אלילה ראשונה ותו לא.

קיט) וכמש"כ, הקנה בושם מסיק להקל. וכן היקל ר' אלישיב. נמצא, אפ' ביאה שנייה מותרים בהמטה. ואם ננקוט כצד זו, מובן יותר איך נעשה מיטה שלה.

קכ) לדינא ודאי יש מקום להחמיר, אבל מי שרוצה להקל, יש מקום להקל.

קכא) [מלמדי חתנים לא מלמדים הלכה זו, ואיני יודע מדוע. ואולי משום דס"ל כהמחמירים, וס"ל דאינו נחוץ כ"כ, ולכן משמיטים לצורך הפשטות].

ביאה שניה

קכב) יל"ע, כשנאסרה בביאה שניה מחמת דם בתולים, האם יש להם ג' קולות אלו.

קכג) וקולא הראשונה שרשאי לפרוש באבר חי, אמרנו למעלה דזהו משום שלא יהא לבו נקופו, דאם יחייב אבר מת ימנע ויפרוש. ולכאו', וכך ס"ל לרד"ל, הנ"מ כשיודע שמסתמא יהיה דם בתולים, דהיינו בביאה ראשונה, אבל ביאה שניה דמסתבר שלא יהיה דם בתולים, לכאו' בזה לא יפרוש.

קכד) אמנם, כל שאר מפרשים פוסקים ואחרונים לא כתבו כן, אלא כל שהדם היה משום דם בתולים אין חובת אבר מת. אלמא ס"ל, דחז"ל אמרו בכללות, דהדם של דם בתולים אינו מחייב פרישה באבר מת. א"נ, ס"ל דגם כאן יש חשש לבו נוקפו. והכי נוהגין.

לה כ"ה.
לו ב' צ"ג.
לז י"א ר"פ ה'.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

קכה) קולא השניה, שאי"צ להמתין ה' ימים אלא ד' לחוד, ביארנו למעלה שזה תולה על מח' ט"ז ואו"ש, ושבעה"ד כגון דא נקל. וכ"פ דרכ"ת^ל בשם רש"ק, וטהרת בת ישראל בשם חזו"א. ומביא שם השגה שהשיגו על החזו"א, וטענו 'מהכ"ת', והשיב להם חזו"א דה' ימים הוא חומרא, וא"כ על המחמיר להביא ראיה, ו'מהכ"ת' הוא עליכם.

קכו) וקולא השלישית של מיטה שלה, בלילה של בעילת מצוה ודאי שייך ההיתר, ולמשך הימים תלוי על המבוכה שהבאנו שם.

קכז) נמצינו למדין, ביאה ראשונה וביאה שניה [כשנאסרה משום דם בתולים], לגבי ג' הקולות כולן שווין לטובה.

בדיקת הסדין

קכח) הארכנו למעלה, דביאה ראשונה אם היתה ביאה גמורה אסורה בלי דם, ומקצת ביאה תולה אם יש דם. וביארנו מתי ואיך לבדוק הסדין, ומתי לעשות קינוח לו ולה. ושאלתן, בביאה שניה, האם יפרוס סדין, והאם עליו לבדוק הסדין, ולקנח.

קכט) בשו"ע ונו"כ אין רמז לשאלה זו. אך הערוה"ש^{לט} כ' דבר ידוע ובדוק ומנוסה שלא בביאה אחת כלו הבתולים, והרבה גם בביאה שניה ושלישית, ולכן יש לעיין בסדין בפעם ב' וג' לראות אם יש דם. רואים דיש חובת פריסת סדין, וגם חובת עיון בו.

קל) וכל ספרי הקיצור מביאים דבריו, ויש שאמרו שהערוה"ש מחייב בדיקה, אך אינו כן.

קלא) והמעין באג"מ^מ יראה שדן לגבי ביאה ראשונה שלא הכניס כל האבר, והיה טיפת דם, וביאה שניה גמורה, האם נחוש לעוד דם שמא חיפהו. והשיב דאין לחוש לכך, ומה שהיה לה לצאת מסתמא יצא, ולא נחוש אלא כשנראה דם שוב.

קלב) ואע"פ שלא רואים להדיא דעתו אם לפרוס סדין, רואים שאין חייב לעיין ולחפש הדם, כי רואים כאן השקפה אחרת מהערוה"ש^ש; דהערוה"ש^{ס"ל} דמסתמא יש דם בביאה שניה, ואילו ר' משה ס"ל דמסתמא אין דם בביאה שניה.

קלג) נמצא, מסתבר לומר דכשהיה ביאה גמורה בביאה ראשונה, אי"צ לחוש שיהיה דם בביאה שניה, וכ"ש כשהיה דם.

קלד) ואם ביאה ראשונה לא היה דם, ולא היה ביאה גמורה, ואסרוהו המחמירים כיון שהיה יותר מהעראה, מסתבר הרבה לומר דעכשיו כשעושה ביאה גמורה דעליו לבדוק ולעיין היטב, [ואולי אף קינוח]. [א.ה. א"נ, אם עכשיו נכנס יותר, ופעם הראשונה לא היה דם, לכאן נאסרה משום חשש בתולים אפ' כשלא היה דם, ונחוש שמא חיפהו. וזהו החומרא גדולה להמחמירים, שהזכרנו למעלה].

קלה) מנח"י^{מא} ס"ל דאין לעיין אלא אם שיש לה צער. ובמציאות נמצא שהוא מורה בערוה"ש לחייב עיון תמיד, כי לעולם כואב לה, ואינה יכולה להבחין בין צער לצער. ולכן לדינא נראה להורות כמש"כ בס"ד.

לח י"ח.
לט סקי"א
מ א' פ"ה.
מא ה' ס"א.

סימן קצ"ג – דין דם בתולים

קולא של הצמח צדק

קלו) מעשה שהיה, ביאה שניה, ואח"כ הלכה לשירותים ומצאה דם בנייר של קינוח. אם ניתן לדם זה דין דם בתולים, אסורה. ואם נגיד שהוא כתם, נוכל להקל. וא"כ עלינו לברר, מה דינו.

קלז) והפשטות, שנתלה בבתולים, ונאסרה. אך, היה מי שהיקל בזה, ואמר שיש לה דין כתם, ואמר שמקורו הוא צמח צדק.

קלח) אך המעיין בצ"צ^{מב} יראה דהוראה הנ"ל שגגה היא. הצ"צ איירי בביאה שניה, ואמר שיש מושג של כתם אחר ביאה שניה. אך כ' שם, דהנ"מ כשמצא שלא במקום הזרע, כגון על הסדין מרוחק מאותו מקום, אבל כשמצא במקום הזרע, אין לזה קולי כתמים.

קלט) ויל"ע מהו הציור והחידוש של הצ"צ, אבל דבר אחד מיהא ברור, דיחד עם מ"ר, סמוך לתשמיש ודאי נקרא מקום הזרע, ואין לזה קולי כתמים כלל וכלל. נמצא, אלו שסוברים שהצ"צ הוא קולא רווחה, ממש אינו כן.